

משטרת ישראל אגף המבצעים

-בלמ"ס-

נוהל זה הינו נוסח חלקי שהותר לעיין על פי חוק חופש המידע

			נוהלי אג"מ
מספר: 220.004.02	תת-פרק: שת"פ	פרק: שיטור וקהילה	
שם: סיוע לרשות העתיקות			תאריך פרסום: 25/04/2022
			תאריך תחילה: 25/04/2022
			תאריך ביטול:
			נוסח: 2

1. כללי:

- העתיקות בישראל הן נכס יקר ערך בעל חשיבות לאומית, הנמצא בסכנת אובדן, בשל גניבת עתיקות המתרחשת בעיקר משום ערכן הרב.
- רשות העתיקות אחראית מכוח חוק רשות העתיקות התשמ"ט-1989 על הטיפול בכל עניני העתיקות בישראל, ובכלל זה ביצוע חפירות ארכיאולוגיות, מניעת פגיעה באתרי עתיקות, פיקוח על סחר בעתיקות ופיקוח על ביצוע חוק העתיקות התשל"ח-1978 (להלן "חוק העתיקות").
- במסגרת פעילותה מבצעת רשות העתיקות באתרי העתיקות חפירות ארכיאולוגיות, העומדות לעיתים בניגוד לדעות והשקפות ציבוריות אחרות, והדבר גורר הפרעות בביצוע חפירות ועימותים בין הצדדים.
- קיים צורך בשיתוף פעולה וסיוע בין משטרת ישראל לרשות העתיקות לביצוע תפקידה על פי חוק למניעת הפס"ד, פגיעה בעובדי הרשות ובאתרי עתיקות.

2. המטרה:

קביעת עקרונות טיפול, תיאום ושת"פ בין משטרת ישראל לרשות העתיקות למתן סיוע נדרש.

3. הבסיס החוקי:

- חוק העתיקות, התשל"ח-1978.
- לפקח רשות העתיקות נתונות הסמכויות האלו לשם פיקוח על ביצוע חוק העתיקות:
 - חקירת עבירות על חוק העתיקות (סעיף 25 (ב) לחוק).
 - סמכות שוטר לעיכוב ומעצר חשוד לצורך ביצוע חקירה כאמור.

3) סמכות כקצין משטרה לגבות הודעות מנחקרים לצורך ביצוע חקירה כאמור, לפי סעיפים 2 + 3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות).

4) במקרה בו יש למפקח יסוד סביר להניח כי הדבר דרוש לביצוע תפקידו הוא מוסמך לעשות את הדברים האלה:

- א) לעצור רכב לשם עריכת חיפוש בו.
- ב) להיכנס ללא צו שיפוטי לכל מקום שאינו משמש למגורים לשם עריכת חיפוש. כניסה למקום המשמש למגורים טעונה צו שיפוטי. על חיפוש כאמור חלות הוראות סעיפים 23, 24 ו- 26-29 לפסד"פ (מעצר וחיפוש) [נ"ח] התשכ"ט-1969.
- ג) לתפוס כל חפץ, אם יש למפקח יסוד סביר להניח שנעברה בו עבירה על חוק העתיקות, וכן לתפוס חומרי אריזה או מסמכים העשויים לדעת המפקח לשמש כראיה לכאורה במשפט על עבירה כאמור.

4. הגדרות (מחוק העתיקות):

- א. איסור החיפוש – לא יחפור אדם במקרקעין לגילוי עתיקות, ולא יחפש עתיקות בכל דרך אחרת, לרבות השימוש במכשיר לגילוי מתכות, ולא ילקט עתיקות, אלא אם קיבל רישיון לכך מאת המנהל ובהתאם לתנאי הרישיון.
- ב. בעלות המדינה – עתיקה שנתגלתה או נמצאה בישראל לאחר תחילתו של חוק זה, יהיו היא והשטח שבו נמצאה או נתגלתה והדרוש לשמירתה לפני הגבולות שיקבע המנהל, לנכס המדינה.
- ג. מסחר בעתיקות – לא יסחר אדם בעתיקות אלא אם יש בידו רישיון לכך מאת המנהל ולפי תנאי הרישיון שייקבעו בתקנות.
- ד. עתיקה – נכס בין תלוש ובין מחובר שנעשה בידי אדם לפני שנת 1700 לספירה הכללית, לרבות דבר שהוסף לו לאחר מכן והוא חלק בלתי נפרד ממנו.

5. השיטה:

- א. עקרונות הטיפול באירועים הכוללים עבירות על חוק העתיקות.
- ב. פעולות תיאום והכנה לקראת פעילות מתוכננת של רשות העתיקות.
- ג. הפסקת חפירות.

6. פירוט השיטה:

א. מענה לאירוע תגובה:

- 1) בהתקשרות נציג רשות העתיקות למוקד לבקשת סיוע בקרות אירוע, ייפתח אירוע מסוג "סיוע לבעל סמכות", המסווג כ"דחוף" (או חמור מכך בהתאם למאפייני האירוע).
- 2) סייר הנקרא או נקלע לאירוע בו קיים חשד לביצוע עבירה על חוק העתיקות יפעל כדלקמן:
 - א) יעכב את החשוד בעבירה ויביאו לתחנת המשטרה.
 - ב) אם חשוד עוכב או נעצר על ידי פקח רשות העתיקות/ פקח היחידה למניעת שוד עתיקות, יינתן סיוע לרבות ליווי המעוכב/ עצור להמשך טיפול בתחנה.
 - ג) אם החשוד נחשד בגניבת עתיקה, יתפוס הסייר את העתיקה ויכניס אותה בזהירות, ככל שניתן, לתוך מעטפה או שקית ניילון, יציין את שמו ואת התאריך על גבי האריזה ויעביר אותה יחד עם החשוד לחקירות, עם דו"ח תפיסה וסימון כנדרש.

ד) בכל מקרה של חוסר בהירות באשר לטיפול בעתיקה, יש להתייעץ עם נציגי רשות העתיקות, ובהתאם לצורך אף לזמנם לתחנת המשטרה.

ה) דרכי התקשרות:

1] טלפון של רשות העתיקות **073-3507000** (בימי ושעות העבודה).

2] נציג היחידה למניעת שוד עתיקות - המספר הוסתר (תורן מעבר לשעות העבודה).

ו) חקירה ותביעה בעבירות על חוק העתיקות תשל"ח-1978, תעשה בהתאם לנוהל אח"ם מס' **300.20.163**.

ב. תיאום פעילות מתוכננת:

1) רשות העתיקות תבצע תכנון פעילות בשטח בו עלולים להימצא קברים וצפויה התנגדות לחפירה, תוך תיאום עם משטרת ישראל כמפורט להלן.

2) התיאום יתבצע ברמה מחוזית מול ר' ענף שיטור וקהילה, אשר ישמש קצין קישור ותיאום באג"ם.

3) הודעה על כוונה לקיים חפירה ארכיאולוגית, תישלח בכתב לקצין הקישור במחוז הנוגע שבועיים לפני מועד הביצוע עפ"י המפורט במוסף א'.

4) פרטי האירוע יועברו לתחנה/ מרחב הנוגעים לצורך איסוף מודיעין וביצוע הערכת מצב.

5) הערכת המצב תתבסס על הנתונים האלה:

א) נתוני והערכת רשות העתיקות;

ב) רגישות האזור;

ג) מודיעין וגורמים משפיעים (כולל הלכי רוח, גופים המתנגדים לביצוע החפירות וכד');;

ד) העיתוי לביצוע החפירות והשלכות הנובעות ממנו;

ה) קביעת ההערכות המבצעית הנדרשת לצורך שמירת הסדר הציבורי ומניעת הפרעות לאנשי רשות העתיקות.

6) במקרים בהם יעלה צורך הכרחי לביצוע חפירות ללא דיחוי יבוצע תאום מיידי עם תחנת המשטרה הנוגעת.

ג. הפסקת חפירות:

1) הפסקת חפירה תיעשה עקב התנגדות לביצועה שאינה מאפשרת את המשך החפירה, מבלי לסכן את החופרים ו/או המתנגדים.

2) הפסקת חפירות באתר היא בסמכות מפקד תחנה, בתיאום עם קצין הקישור המחוזי, ולאחר בחינת השיקולים המבצעיים וביטחון הציבור.

3) ככלל הפסקת חפירה תיעשה רק למשך הזמן הדרוש לצבירת הכוחות הדרושים להמשך ההיערכות, ותינתן למשך תקופה שלא תעלה על 24 שעות.

4) במקרים חריגים ובהוראת מפקד מחוז, תינתן הוראה להפסקת חפירות למשך זמן רב יותר.

5) כל הפסקת חפירה מחייבת דיווח מיידי לגורמי פיקוד מרחב/ מחוז/ מטא"ר, למצודה במשל"ט המחוזי וליועמ"ש המחוזי.

7. מוספים:

מוסף א' – טופס הודעה על ביצוע חפירה ארכיאולוגית.

טופס הודעה על ביצוע חפירה

תאריך: _____

אל: קצין הקישור לרשות העתיקות/רעש"ק _____

מאת: נציג רשות העתיקות לקשר עם משטרת ישראל

הנדון: הודעה על ביצוע חפירה ארכיאולוגית

בהתאם לנוהל לשיתוף פעולה בין משטרת ישראל לרשות העתיקות, הנני להודיע כי רשות העתיקות עומדת לבצע חפירה ארכיאולוגית בשטח בו ייתכן ויתגלו קברים עתיקים.

מיקום החפירה: _____

מספר החפירה: _____ (העתק ההרשאה מצורף)

מועד סיום משוער: _____

שם האחראי על החפירה: _____

דרכי התקשורת עם האחראי: טלפון: _____ נייד: _____

אישור מנהל הרשות: הנני מאשר בזאת כי החפירה שפרטיה מצוינים לעיל אושרה לביצוע על ידי בהתאם להוראות חוק העתיקות, וכי יקוימו בה הוראות הנוהל המחייבות בעניין טיפול בעצמות אדם המתגלות בחפירות ארכיאולוגיות.

מנהל רשות העתיקות